

Har skrevet bok om Saudi-Arabia – et land hun aldri ville fått visum til

– Mitt navn er knyttet til Amnesty, som det saudiske kongedømmet anser som en terrororganisasjon, sier bokaktuelle Ina Tin.

Skrevet av: Fredrik Giertsen - **Publisert:** 12.02.2018 kl 15:29 - **Endret:** 12.02.2018 kl 16:26

Ina Tin har bakgrunn fra studier i arabisk og journalistikk, og har blant annet jobbet på Universitetet i Oslo og NRK, før hun begynte i Amnesty for over 20 år siden. Hun har Midtøsten som sitt spesialfelt, med særlig fokus på Egypt, Syria og Saudi-Arabia. Og nå kommer hun altså med bok om dette svært konservative landet som innehar en så sterk nøkkelrolle i Midtøsten.

I det siste halvåret har ørkenlandet fått en enda større plass i nyhetene, så derfor er det kanskje ekstra grunn til å følge med på lanseringen av boken «Saudi-Arabia. Sverdet og stemmene» som utgis på Humanist forlag i disse dager.

Kongedømmet i ørkenen

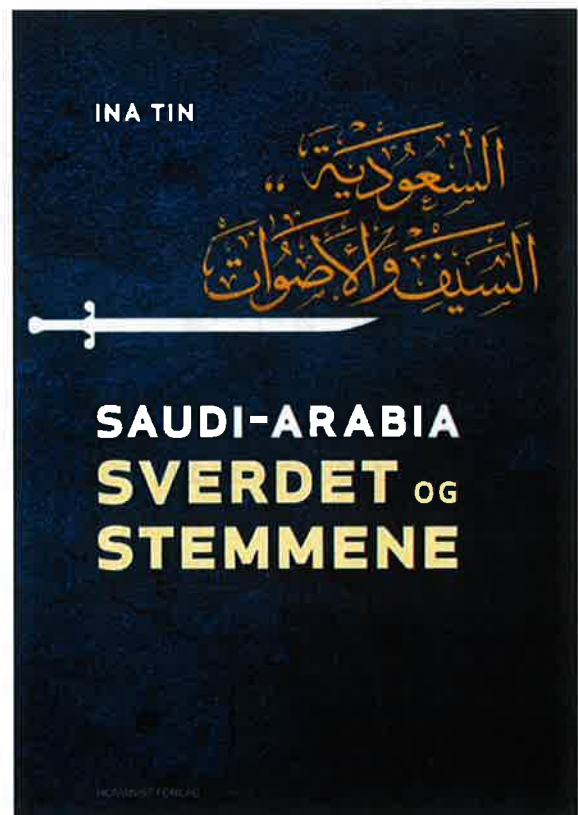
Nå ble ikke kongedømmet Saudi-Arabia grunnlagt før i 1932, men det fundamentet nasjonen hviler på har røtter helt tilbake til da Muhammed mottok sine åpenbaringer tidlig på 600-tallet, nettopp her på den arabiske halvøy.

Ina Tin forteller også om et mindre kjent, men skjebnesvangert møte i den veldige Najd-ørkenen i 1744, mellom en mann ved navn Muhammad ibn Abd al-Wahhab, som kom fra en familie av jurister og teologer, og Muhammad al-Saud, lederen av Saud-klanen. Under samtalen dem imellom demret det for al-Saud at han kunne gi sine egne erobringstokter en religiøs begrunnelse hvis han klarte å opprette en allianse med al-Wahhab. Dette la grunnlaget for den spesielle formen for sunni-islam som dominerer Saudi-Arabia, nemlig wahhabismen.

– Ina Tin, gratulerer med bok! Kan du beskrive wahhabismen, den spesielle formen for islam som

Ina Tin har skrevet bok om Saudi-Arabia. Den [url=http://litteraturhuset.no/arrangement/sverdet-og-stemmene/]lanseres onsdag[/url] på Litteraturhuset i Oslo. Til høyre: Oversikt over Riyadh sentrum. FOTO: Maxpixel

Hvis Ina Tin hadde fått reise til Saudi-Arabia ville hun prøvd å besøke menneskene hun skriver om

preger Saudi-Arabia? Hvilken rolle spiller den for regimet?

– Det saudi-arabiske regimet hviler på to fundament: på den ene siden Gud, religionen – landet har jo som kjent den muslimske trosbekjennelsen på flagget – og på den andre siden «sverdet», altså voldsmakten, som innehas av Saud-klanen. Den formen for islam som al-Wahhab prediket krever absolutt lydighet til den til enhver tid sittende hersker, og slik er det fremdeles. Presteskapet har skapt en tradisjon som er veldig sentrert rundt skillet mellom rett og galt, men denne oppmerksomheten er nesten utelukkende rettet mot «det ytre» uttrykket for religionen: at man kler seg i riktige klær, og at man ber synlig for offentligheten. Alt dreier seg egentlig om å overholde regler og ritualer.

Unikt forhold til sharia

Saudi-Arabia har et helt unikt forhold til islamsk lov, skriver Ina Tin. Landet har ingen grunnlov eller straffelov, men styres etter sharia. Flere muslimske land har referanser til sharia i lovverket sitt, men ingen andre hviler utelukkende på islamsk rett.

– Kan du beskrive menneskerettighetssituasjonen i Saudi-Arabia i dag med rene tall? Hvor mange samvittighetsfanger har de, hvor mange henrettelser i året?

– Dette er det umulig å svare på, for Saudi-Arabia er et absolutt enevelde. Det finnes for eksempel ingen tall som viser skillet mellom politiske fanger og kriminelle. Det vi vet, er at det offisielle tallet for henrettelser – altså halshugginger – de siste årene har ligget på rundt 150.

Ekstrem segregering

Ina Tin skriver at den wahhabistiske oppfatningen av kvinnekroppen som en potensiell årsak til sammenbrudd ligger til grunn for den ekstreme segregeringen og ønsket om total kontroll over kvinnekroppen. Et resultat av det, er at ulikheten mellom menn og kvinner er blant de største i verden.

Den saudiske forskeren Hala Aldosari skriver at 70 prosent av alle saudiske kvinner er økonomisk avhengige av en verge, og at 85 prosent av de som søker sosialhjelp, er kvinner. Videre hevder Aldosari at «nær halvparten av den kvinnelige befolkningen blir utsatt for vold [og at] hver fjerde kvinne har blitt utsatt for seksuelle overgrep før fylte 15 år.»

Tin viser til forskning som sier at hver tredje mann bruker vold mot søstre eller ektefeller hvis de ikke gjør som de får beskjed om. Denne segregeringen mellom kjønnene, som preger landet så sterkt i dag, er av relativt ny dato. Gjennombruddet for denne tankegangen kom så sent som i 1979, i etterkant av revolusjonen hos erkefienden Iran.

i boka – såfremt hun ikke ville ha satt dem i fare ved å dukke opp.

Ina Tin (f. 1961) er menneskerettighetsaktivist og seniorrådgiver i Amnesty International. Hun har bakgrunn fra studier i arabisk og arbeid som journalist, redaktør og kommunikasjonssjef. FOTO: Amnesty Norge

Ina Tin (til høyre) har vært aktiv i [url=http://fritanke.no/index.php?page=vis_nyhet&NyhetID=9963]de jevnlig demonstrasjonene[/url] utenfor den saudiske ambassaden i Oslo for å få frigitt samvittighetsfanger Raif Badawi med flere. FOTO: Even Gran

– *Hvordan var det å drive research til denne boken, det må ha vært veldig vanskelig?*

– Ja, det har vært veldig frustrerende. Lenge trodde jeg ikke det skulle være mulig å skrive en slik bok. Jeg har ikke kunnet snakke med noen primærkilder inne i landet, fordi det har kunnet være svært farlig for dem. Derfor har jeg lett etter spor på nettet, i form av forskningslitteratur, menneskerettighetsrapporter (fra f.eks. Amnesty og Human Rights Watch), samt noen få forhørsprotokoller, der det har vært tilgjengelig. Jeg refererer til en rekke forskere, særlig antropologer, og har vært i kontakt med flere eksil-saudiere. Men det sier sitt om regimet at også flere av disse har vært redde for å snakke med meg.

Kamp på internett

Ina Tin beskriver en befolkning som bruker ekstremt mye tid på internett og mobil, og hun trekker fram mange enkeltskjebner. En av dem er den kjente samvittighetsfangen Raif Badawi, som traff kjæresten sin via en feiloppringing, og søsteren hans Samar, som ble gift med sin advokat.

Men dette har også en trist bakside: Det foregår i realiteten en kamp på internett mellom ungdom som leter og myndighetene som spionerer. Tin forteller i boka at omtrent 35 prosent av søkerne på nettet blir blokkert av myndighetene, først og fremst porno. Det skal ikke mye analytisk innsikt til for å forstå at dette er et samfunn preget av mye ensomhet, særlig for de unge.

– *Fins det noen pusterom i Saudi-Arabia som er mindre preget av religionen? Annet enn det du skriver om mobiltelefoner og nettsteder.*

– I Saudi-Arabia er det slik at menn og kvinner ikke kan møtes i det offentlige rom uten å være i nær familie. 70 prosent av den saudiske befolkningen er under 30 år. Unge menn møtes og driver risikabel bilkjøringsakrobatikk ute i ørkenen. Kvinner har liten tilgang til det offentlige rom, de møtes derfor i private hjem. Hvorvidt den private sfære kan være et slikt pusterom, er fullstendig avhengig av hva far i huset står for. Han er i sin fulle rett til å tvinge hele familien til å overholde de strenge religiøse reglene, men hvis han er mer liberal, vil han antakelig gi sin(e) kone(r) og døtre større spillerom. Men det er han som bestemmer.

– *Hva er de største truslene det saudiske regimet står ovenfor? Finnes det en opposisjon i de innerste sirkler?*

– For det første har vi truslene kongehuset gir inntrykk av å stå overfor, i praksis Iran og andre sjiaer i Midtøsten, inklusiv den hjemlige sjiamuslimske minoriteten som de mener slutter seg sammen mot Saudi-Arabia. I tillegg har vi Det muslimske brorskap som i flere land tilbyr en konkurrerende tolkning av det islamske budskapet og har vist at de er i stand til å ta makten gjennom demokratiske prosesser. En annen trussel de er opptatt av er de såkalte 'vestlige verdiene', inklusiv ideen om menneskerettigheter, som kongehuset gir inntrykk av at ikke lar seg forene med sharia. Men truslene kan også godt komme innenfra, fra økende motstand i en befolkning som stadig mister velferdsgoder grunnet en skrantende statskasse, men som fortsatt avkreves full lojalitet til et kongehus som ikke gir dem fnugg av politisk medbestemmelse. Da kan det begynne å koke.

Den nye kronprinsen

Ina Tin forteller at det nåværende regimet gått bort fra en politikk bygget på konsensus innad i kongehuset. De har samlet all makt (militær og økonomisk) i egne hender og lagt an på en mye mer autoritær politikk enn sine forgjengere. Hun tror dette har skapt stor frustrasjon og motstand innad i kongehuset, som er fullstendig lukket for innsyn.

Folk som ble sett på som potensielle utfordrere innad i kongehuset ble fengslet i november og samlet på Ritz Hotel i Riyadh som ble omskapt til et VIP-fengsel. Alle sammen ble anklaget for

korupsjon og først løslatt etter å ha overlevert store verdier til regimet. Men ingen rettsprosesser ble satt i gang.

– *Hvordan forsøker Saudi-Arabia å påvirke verden utenfor landet i dag?*

– Regimet, eller kongehuset, ønsker å befeste og styrke sin makt. Denne tanken styrer all deres utenrikspolitikk, som konflikten i Iran og krigen i Jemen. Dette preger også den nye kronprinsen, Mohammed bin Salman, men han er også delaktig i regimets nye strategi med å bygge et nytt image internasjonalt, med å åpne forsiktig for turisme og noen rettigheter til kvinner, samt å moderere det religiøse uttrykket. En viktig årsak til dette er også landets prekære økonomiske situasjon. Det er flere som hevder at kongedømmet nå nærmest er bankerott, etter å ha vasset i penger i årene 1970-1995. I denne perioden drev Saudi-Arabia en utstrakt misjonering av wahhabismen rundt i verden, og på denne måten gitt næring til den globale jihadist-bevegelsen. Denne misjoneringen er svakere nå.

Personlig tror hun ikke Iran vil ha interesse av å starte en åpen konflikt med Saudi-Arabia, men at begge forsøker å utvide sin maktbase i Midtøsten er opplagt.

– Det farlige er at kronprinsen ser ut til å drive en aggressiv utenrikspolitikk som faktisk KAN føre til åpen konfrontasjon mot Iran, og da snakker vi om en storkonflikt mellom de to største militærmaktene i regionen.

Nye tider?

Mohammed bin Salman har siden skapt seg et navn i de internasjonale nyhetene, blant annet ved å lansere en framtidsplan kalt «Vision 2030», som inneholder mange indikasjoner om moderniseringer. Spørsmålet er om de religiøse fortolkerne som Ina Tin skriver om er for sterkt oppdratt i en ortodoks tradisjon, og hun tør ikke gjette hvor dette vil føre hen.

– *Hvilke hindre ligger i veien for at du personlig har kunnet besøke landet? Hvem er det i praksis som kan reise dit?*

– Selv ville jeg aldri fått visum til Saudi-Arabia nå. Mitt navn er knyttet til Amnesty, som av det saudiske kongedømmet blir sett på som en terrororganisasjon. Men det er ikke umulig for journalister å besøke landet, og selv kvinnelige reportere har vært der, som våre egne Sidsel Wold og Kristin Solberg. Problemet er at ikke-muslimer trenger en sponsor, og at det stort sett bare gis i forbindelse med statsbesøk og lignende.

– *Saudi-Arabia planlegger nå å åpne for vanlig turisme. Hva kunne du tenkte deg å se hvis du kunne reise fritt rundt i landet?*

– Jeg ville naturlig nok besøkt de menneskene jeg skriver om i boka – såfremt det ikke ville satt dem i fare om jeg dukket opp! De fleste av dem jeg skriver om sitter jo i fengsel, en ung gutt sitter på dødsgangen og venter bare på at kongen gir klarsignal til hans henrettelse. Fortellingene deres er viktige for Saudi-Arabia, for regionen og faktisk for oss alle sammen. Hvis det saudiske regimet åpner opp ytringsrommet og tillater et mangfold av stemmer å komme til orde, er det større sjanse for en fredelig utvikling i landet og i regionen. Og det vil være mindre risiko for saudisk-inspirert terror i verden.

Fakta

LANSERES ONSDAG I OSLO

Humanist forlag inviterer til boklansering av Ina Tins bok «Saudi-Arabia: Sverdet og stemmene» førstkommande onsdag i Litteraturhuset i Oslo.

[Les mer](#)

Nyheten finner du her:

<http://fritanke.no/reportasje/har-skrevet-bok-om-saudi-arabia-et-land-hun-aldri-ville-fatt-visum-til/19.10729>

